

Ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als varend erfgoed van de Garnalenvisser N.116 Nostalgie

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van varend erfgoed, artikel 4, gewijzigd bij decreet van 9 mei 2014;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2019 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 8, §1, 2°.

Procedurestappen en vormvereisten

Dit besluit kwam tot stand volgens de procedurestappen en de vormvereisten, beschreven in het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van varend erfgoed, artikel 4 §1.

De volgende procedurestappen en vormvereisten zijn vervuld:

- de erfgoedwaarden zijn onderzocht;
- de resultaten van het onderzoek zijn opgenomen in een beschermingsdossier;
- de redenen die tot de bescherming aanleiding geven werden bepaald;
- advies over de bescherming van het vaartuig werd gevraagd aan de Vlaamse Commissie Varend Erfgoed op 21 oktober 2021;
- de behandeling van het advies van de Vlaamse Commissie Varend Erfgoed is opgenomen als bijlage bij dit besluit.

Motivering

Het varend erfgoed, Vissersvaartuig N.116 Nostalgie, is van algemeen belang wegens de volgende erfgoedwaarden:

- de historische waarde:
de N.116 Nostalgie is één van de laatste houten vissersvaartuigen in België. Het schip werd gebouwd op de werf Leon Degraeve in Zeebrugge in 1961 en is daarmee het oudste nog in de vaart zijnde visserschip van Belgische makelij. De specifieke bouwwijze werd van meester op leerling doorgegeven en verder proefondervindelijk geperfectioneerd tot het ideale schip om ter hoogte van de Belgische kust te vissen. De schepen van dit type laten een evolutie zien van het houten kustvissersschip als een rondspant kielschip met zeilen naar een gemotoriseerd houten schip dat geschikt was voor de plankenvisserij. Het schip illustreert een eindpunt in een millennia lange evolutie;

- de industrieel-archeologische waarde:

het sloopstypetype wordt een garnalenvisser genoemd en gaat terug op het 19de-eeuwse houten rondspant kielschip. Het schip heeft een typische zeeg met verhoogde stevens, vooraan uitgebouwd met een stalen stormbak. Typisch zijn ook de beide masten met verstaging waaraan de katrollen, vallen en schoten hangen die bediend worden met de midscheeps opgestelde lieren. De typerende vorm en indeling tonen een eindpunt in de evolutie van de houten scheepsbouw. Het schip is één van de laatste realisaties van scheepswerf Degraeve uit Zeebrugge en illustreert zo het eindpunt van de rijke geschiedenis van houtscheepsbouw en gerelateerde ambachten in België;

- de sociaal-culturele waarde:

het schip is een unieke materiële getuige van de kustvisserij in de jaren 1960 en getuigt van de arbeids- en leefomstandigheden die toen gangbaar waren. De beperkte werkruimte op het dek, de enge behuizing in het verblijf onderin en de rudimentaire voorzieningen die het schip meekreeg bij de bouw geven een beeld van het harde vissersberoep.

DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING,
WONEN EN ONROEREND ERFGOED BESLUIT:

Artikel 1. Het Vissersvaartuig N.116 Nostalgie wordt voorlopig beschermd als varend erfgoed overeenkomstig het decreet tot bescherming van varend erfgoed van 29 maart 2002.

Het vaartuig wordt als volgt geïdentificeerd: .

Identificatie en technische gegevens:

Naam schip: N.116 Nostalgie,

- a) alternatieve namen: O116, Caroline, Lucie-Jenny
- b) bouwplaats: Werf Leon Degraeve in Zeebrugge;
- c) bouwjaar: 1961;
- d) thuishaven: Oostende, Nieuwpoort, Zeebrugge;
- e) afmetingen bij de bouw:
 - 1) lengte over alles: 17 meter;;
 - 2) breedte over alles 4,95 meter;
- f) Bruto Tonnenmaat: 29,75 ton;
- g) Netto Tonnenmaat: 7,55 ton
- h) type: Garnalenvisser voor de Noordzeekust;
- i) voortstuwing door dieselmotor: Caterpillar 142KW/193PK;
- j) materiaal: Hout (voornamelijk eik).

De fotoregistratie van de fysieke toestand van het voorlopig beschermde varend erfgoed is opgenomen als bijlage bij dit besluit.

Art. 2. De erfgoedwaarden van het voorlopig beschermde varend erfgoed zijn:

- 1° de historische waarde;
- 2° de industrieel-archeologische waarde;
- 3° de sociaal-culturele waarde.

De erfgoedelementen en erfgoedkenmerken van het varende erfgoed zijn:

Dekniveau:

Vooraan, ter hoogte van de boeg heeft de N.116 een stormkap in staal die op de voorplecht gemonteerd is. Onderin de stormkap werd het schip voorzien van een met een open traliewerk afgesloten bergruimte. Daarachter staat de met stalen stagen verankerde voorste en hoogste mast. Daarachter zit centraal het visruimluikgat met metalen luikdeksel. De lieren staan midscheeps opgesteld en behoren tot de originele uitrusting. Achter de lieren bevindt zich de motorkap, een verhoogde uitbouw van het motorruim, opgebouwd in staal met als bovenlichten 4 patrijspoortjes. Daartegenaan zijn de uitlaat en een luchthapper geplaatst. Aansluitend staat een klein stuurhuis, bestaande uit een stalen achter- en onderbouw met vooraan een licht verheven uitkragende bovenbouw. De ingang bevindt zich achteraan op niveau van het dek. Het achterste deel van de stuurhut herbergt het luik en trap naar de slaap- en verblijfplaats van de vissers. Een kleine trap opwaarts leidt naar de stuurhut van het schip, het gedeelte waar de bediening van motor en roer zich bevindt en ook de navigatieapparatuur werd opgesteld. Op de achterbouw van de stuurhut staat de achterste mast. De achterplecht is grotendeels uitgebouwd boven roer en schroef en loopt uit op een spitse ellipsvorm.

Benedendecks:

Het schip is onderverdeeld in vier grote delen: van voor naar achter zijn dat het vooronder, het visruim, het motorcompartiment en het verblijfs gedeelte. Het vooronder is een kleine bergruimte ter hoogte van de voorsteven voor materiaal, ankers en ankertouw of -ketting. Verderop ligt het gecompartmenteerde visruim waarin eertijds de vers gevangen vis op ijs werd gestockeerd. Centraal in het schip ligt het motorgedeelte. Aan de voorzijde van het motorcompartiment staan de tanks opgesteld. Boven de motor is de verhoogde stalen uitbouw te zien met de patrijspoorten. Het motorcompartiment is toegankelijk via twee deuren vanuit het verblijfs gedeelte. De voortstuwing gebeurt met een dieselmotor van Caterpillar met 142KW.

Onder de stuurhut bevindt zich het verblijf. Het is afgewerkt in natuurhouten lambrisering met zitbanken en deurtjes die toegang geven tot smalle kooien voor de bemanning en opbergruimten. Achterin is er nog een kleine bergruimte. Daarachter bevindt zich extern het roer. Het roer wordt hydraulisch aangestuurd vanuit de stuurhut.

Materiaal en bouw:

Het materiaal van het vissersvaartuig werd zorgvuldig gekozen in functie van de bouwwijze en duurzaamheid. De spanten zijn gemaakt in eik en geselecteerd naar vorm. De huid bestaat uit eiken planken, met ingedreven nagels op houten spanten en waterdicht gemaakt met kalefaat.

Specifieke scheepsuitrusting:

De originele lier voor het bedienen van de netten staat midscheeps op het dek. Twee masten die ingezet worden in het visvangstgebeuren waarvan gebruik wisselde gedurende de voorbije decennia: visserij met planken of met boomkor.

Art. 3. Om de erfgoedwaarden van de garnalenvisser N.116 Nostalgie te behouden en te ontwikkelen, streeft het toekomstig beheer de volgende doelstellingen na:

1° het treffen van duurzame maatregelen voor onderhoud en restauratie, die het behoud van de historische authenticiteit van het schip garanderen;

- 2° het treffen van passende maatregelen met betrekking tot de vaarbaarheid van het schip, die de historische authenticiteit van het schip niet belasten;
- 3° het treffen van passende maatregelen die de authenticiteit en uniciteit van het schip niet belasten en die de historische, industrieel-archeologische en sociaal-culturele waarden van het schip ontsluiten voor het publiek, waardoor aan de zorg voor het varend erfgoed een breed maatschappelijke dimensie wordt gegeven.

Brussel,

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Matthias DIEPENDAELE